

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра соціально-гуманітарних і правових дисциплін

ГОСПОДАРСЬКЕ ТА ТРУДОВЕ ПРАВО

Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять
для студентів факультету лісового і садово-паркового господарства,
спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій»

Умань 2020

Укладач: Л.В.Машковська, кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: Добровольська В.В. кандидат юридичних наук, доцент
Бурлай О.Л. кандидат економічних наук, професор

Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять для студентів факультету лісового і садово-паркового господарства, спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій» з дисципліни «Господарське та трудове право» обговорено та затверджено та засіданні кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін, протокол № 1 від 25.08.2020р.

Методичні вказівки до підготовки і проведення семінарських занять для студентів факультету лісового і садово-паркового господарства, спеціальність 193 «Геодезія та землеустрій» з дисципліни «Господарське та трудове право» обговорені, схвалені і рекомендовані до друку на засіданні методичної комісії лісового і садово-паркового господарства № 1 від 28.08.2020р.

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Програма навчальної дисципліни.....	5
3. Тематика рефератів.....	9
4. Методи контролю.....	11
5. Розподіл балів, які отримують студенти.....	12
6. Шкала оцінювання: національна та ECTS.....	12
7. Рекомендована література.....	13

Вступ

Поступальний розвиток держави та становлення громадянського суспільства неможливий без активної і свідомої участі у суспільно-політичному процесі усіх верств населення, особливо студентської молоді. Ефективність докладених зусиль у цій царині безпосереднім чином залежить від рівня загальної та правової культури громадян, глибини усвідомлення кожною людиною особистої відповідальності та причетності до державно-правових перетворень на шляху до розбудови правової держави та ствердження ліберальних цінностей. Подолання правового нігілізму в українському суспільстві пов'язано з перспективою активізації зусиль, спрямованих на покращання правового виховання населення. У цьому контексті недоцільно обмежуватися лише загальним ознайомленням з чинним законодавством. Враховуючи комплексний характер проблеми, слід застосовувати широкий спектр апробованих форм, однією з найефективніших є вивчення студентами навчальної дисципліни «Господарське та трудове право». Мета викладання навчальної дисципліни «Господарське і трудове право» полягає в ознайомленні студентів з концептуальними засадами побудови національної правової системи та базовими положеннями основних галузей вітчизняного права. До основних завдань навчального курсу віднесено опанування студентами основ знань з господарського та трудового права. Особлива увага акцентується на прикладному значенні господарського та трудового права, формуванні вміння правильно визначати правову природу соціальних явищ та обирати обґрунтований правовий алгоритм вирішення окремих колізій, що можуть виникати у цих галузях права. Предметом навчальної дисципліни «Господарське та трудове право» є ознайомлення студентів з обсягом знань, що формують юридичне мислення; набуття навичок щодо застосування теоретичних правових знань у практичних управлінських ситуаціях, а також навичок самостійної роботи, необхідних для подальшого поглиблення й своєчасного оновлення професійних знань, формування правосвідомості і правової культури у майбутніх працівників ділової еліти.

Програма навчальної дисципліни.

Модуль 1. Господарське та трудове право.

Змістовий модуль 1. Основи господарського права.

Тема 1. Поняття господарського законодавства і господарського права.

Загальна характеристика господарської діяльності та господарських відносин. Особливості їх правового регулювання. Поняття господарського законодавства і господарського права. Методи господарського права. Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Тема 2. Правове положення суб'єктів господарювання.

Поняття, види та порядок утворення суб'єктів господарювання. Реалізація господарської компетенції суб'єктами. Установчі документи, державна реєстрація та порядок припинення діяльності суб'єкта господарювання. Ліквідація суб'єкта господарювання та порядок розрахунків з кредиторами.

Тема 3. Господарські договори.

Структура договору та його основні умови. Порядок оформлення тексту договору та порядок його виконання. Порядок змін і розірвання договору. Способи забезпечення виконання зобов'язань. Відповідальність за порушення умов договору.

Тема 4. Правове регулювання банкрутства.

Банкрутство як правовий механізм регулювання підприємницької діяльності. Поняття банкрутства. Суб'єкти банкрутства. Підстави для застосування банкрутства. Проведення у справах про банкрутство. Судові процедури, що застосовуються до боржника в процесі провадження у справі про банкрутство. Черговість задоволення претензій кредиторів. Банкрутство фермерських і сільськогосподарських підприємств.

Тема 5. Загальна характеристика відповідальності учасників господарських відносин.

Загальна характеристика відповідальності учасників господарських відносин. Функції відповідальності. Види відповідальності. Підстави відповідальності. Межі господарсько-правової відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності.

Змістовий модуль 2. Основи трудового права.

Тема 6. Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права.

Поняття трудового права як галузі права. Предмет трудового права. Метод правового регулювання та його ознаки. Функції трудового права. Поняття принципів трудового права та їх класифікація. Система трудового права України. Загальна та особлива частини трудового права. Розмежування трудового права від суміжних галузей права. Поняття джерел трудового права, їх види. Локальні нормативні акти як особливе джерело трудового права.

Тема 7. Колективні договори і угоди. Укладення, зміна та припинення трудового договору

Поняття та значення колективного договору. Правові підстави й умови укладення колективного договору. Сторони колективного договору. Строк дії колективного договору. Зміст колективного договору. Права та обов'язки сторін колективного договору. Нормативні та зобов'язальні положення колективного договору. Структура і порядок прийняття колективного договору. Поняття та види колективних угод. Поняття та сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Необхідні та факультативні умови трудового договору. Письмова й усна форми трудового договору. Строк трудового договору Юридичні гарантії при прийнятті на

роботу. Порядок укладення трудового договору. Документи, що надаються при укладення трудового договору. Строк випробування. Види трудових договорів. Трудовий договір про суміщення професій і посаду. Сумісництво. Контракт як особлива форма трудового договору.

Переведення на іншу роботу: поняття, класифікація переведень. Переміщення на інше робоче місце і його відмінність від переведення. Зміна істотних умов праці. Загальні підстави припинення трудового договору, їх класифікація. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника та роботодавця. Порядок звільнення і проведення розрахунку. Вихідна допомога.

Тема 8. Робочий час і час відпочинку.

Поняття та види робочого часу. Облік робочого часу. Поняття та види часу відпочинку.

Тема 9. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття і структура заробітної плати. Основна та додаткова частини заробітної плати. Системи оплати праці та їх види. Тарифна сітка і тарифна ставка. Відрядна та погодинна системи оплати праці. Порядок виплати заробітної плати. Обмеження утримань із заробітної плати. Поняття та види гарантійних виплат. Поняття та види компенсаційних виплат. Поняття дисципліни праці та засоби її забезпечення. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Основні методи забезпечення дисципліни праці. Заохочення як метод забезпечення трудової дисципліни. Поняття та підстави дисциплінарної відповідальності працівників. Види дисциплінарних стягнень. Загальна та спеціальна дисциплінарна відповідальність. Порядок накладення дисциплінарної відповідальності. Зняття і оскарження дисциплінарних стягнень. Поняття матеріальної відповідальності в трудовому праві. Підстави і умови притягнення до матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності.

Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства.

Поняття і зміст охорони праці. Організація охорони праці на підприємстві. Порядок розслідування і обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій, що пов'язані з виробництвом. Органи нагляду та контролю за охороною праці, їх повноваження. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Поняття трудових спорів, їх види і причини виникнення. Індивідуальні і колективні трудові спори. Система органів, що здійснюють розгляд трудових спорів. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю.

Модуль 1. Господарське та трудове право.

Питання для обговорення на семінарському занятті

Змістовий модуль 1. Основи господарського права.

Тема 1. Поняття господарського законодавства і господарського права

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Загальна характеристика господарської діяльності та господарських відносин.
2. Поняття господарського законодавства і господарського права.
3. Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Тема 2. Правове положення суб'єктів господарювання

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття, види та порядок утворення суб'єктів господарювання.
2. Установчі документи, державна реєстрація та порядок припинення діяльності суб'єкта господарювання.
3. Ліквідація суб'єкта господарювання та порядок розрахунків з кредиторами.

Тема 4. Правове регулювання банкрутства

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Банкрутство як правовий механізм регулювання підприємницької діяльності.
2. Проведення у справах про банкрутство.
3. Банкрутство фермерських і сільськогосподарських підприємств.

Тема 5. Загальна характеристика відповідальності учасників господарських відносин

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Межі господарсько-правової відповідальності.
2. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності.
3. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності.

Змістовий модуль 2. Основи трудового права.

Тема 6. Поняття, предмет та значення трудового права. Джерела трудового права

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття трудового права як галузі права. Система трудового права України.
2. Розмежування трудового права від суміжних галузей права.
3. Поняття джерел трудового права, їх види. Локальні нормативні акти як особливе джерело трудового права.

Тема 7. Колективні договори і угоди. Укладення, зміна та припинення трудового договору

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття та значення колективного договору.
2. Поняття та значення трудового договору.
3. Контракт як особлива форма трудового договору.

Тема 8. Робочий час і час відпочинку

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття та види робочого часу. Облік робочого часу.
2. Поняття та види часу відпочинку.

Тема 9. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття і структура заробітної плати.
2. Поняття дисципліни праці та засоби її забезпечення. Правила внутрішнього трудового розпорядку
3. Поняття матеріальної відповідальності в трудовому праві. Підстави і умови притягнення до матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності.

Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства

Питання для обговорення на семінарському занятті:

1. Поняття і зміст охорони праці. Організація охорони праці на підприємстві.
2. Поняття трудових спорів, їх види і причини виникнення.
3. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю.

Завдання для самостійної роботи

1	<p>Тема 1. Поняття господарського законодавства і господарського права.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрити поняття господарської діяльності. 2. Розкрити поняття стандартизації та сертифікації у сфері господарювання. 3. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань. <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
2	<p>Тема 2. Правове положення суб'єктів господарювання .</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись зі змістом глави 2 Господарського кодексу України. 2. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань. <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
3	<p>Тема 3. Господарські договори.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти договір купівлі-продажу, міни, безоплатної передачі (дарування), контракції, поставки. <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
4	<p>Тема 4. Правове регулювання банкрутства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкриги зміст питань: Банкрутство як правовий механізм регулювання підприємницької діяльності. Поняття банкрутства. Суб'єкти банкрутства.. Підстави для застосування банкрутства. Провадження у справах про банкрутство. Судові процедури, що застосовуються до боржника в процесі провадження у справі про банкрутство. Черговість задоволення претензій кредиторів. Банкрутство фермерських і сільськогосподарських підприємств. <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
5	<p>Тема 5. Загальна характеристика відповідальності учасників господарських відносин (базова та додаткова література)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань. <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
6	<p>Тема 6. Поняття, предмет та значення трудового права.</p> <p>Джерела трудового права.</p> <p>Розкрити поняття трудової діяльності.</p> <p>Ознайомитись із КЗпП</p> <p>Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
7	<p>Тема 7. Колективні договори і угоди. Укладення, зміна та припинення трудового договору.</p> <p>Розкрити зміст питань:</p> <p>Структура і порядок прийняття колективного договору.</p> <p>Нормативні та зобов'язальні положення колективного договору.</p> <p>Необхідні та факультативні умови трудового договору.</p> <p>Переведення на легшу роботу за станом здоров'я.</p> <p>Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань.</p> <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
8	<p>Тема 8. Робочий час і час відпочинку.</p> <p>Розкрити зміст питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Відпустки без збереження заробітної плати і порядок їх надання 2. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань <p>Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]</p>
9	<p>Тема 9. Оплата праці. Гарантійні та компенсаційні виплати. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору</p> <p>Розкрити зміст питань:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тарифна система.

	2. Зняття і оскарження дисциплінарних стягнень. 3. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань Джерело: [zakon.rada.gov.ua базова література 1-7,]
10	Тема 10. Охорона праці. Трудові спори. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства. Розкрити зміст питань: 1. Розгляд трудових спорів в суді. 2. Підготуватися до розв'язування ситуаційних завдань Джерело: [базова література 1-7, допоміжна література 1-3]

Тематика рефератів

з дисципліни «Господарське та трудове право»

1. Поняття господарського права як галузі права, науки та навчального курсу.
2. Предмет господарського права.
3. Поняття та різновиди господарських правовідносин.
4. Господарче забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів.
5. Методи правового регулювання господарських відносин.
6. Зміст методів владних приписів.
7. Метод автономних рішень.
8. Метод рекомендацій.
9. Принципи господарського законодавства України.
10. Класифікація господарсько-правових актів.
11. Поняття власності в економічному аспекті.
12. Способи виникнення і припинення права власності.
13. Суб'єкти права загальнодержавної і комунальної власності.
14. Основні повноваження органів управління загальнодержавною власністю.
15. Господарське та трудове право як галузь законодавства.
16. Нормативно-правове підґрунтя господарської діяльності.
17. Поняття господарської діяльності та її кваліфікуючі ознаки.
18. Суб'єкти господарювання: поняття, ознаки та класифікація.
19. Господарські організації - суб'єкти господарювання.
20. Фізичні особи - суб'єкти господарювання.
21. Правове регулювання реєстрації суб'єктів господарювання. Реєстрація юридичних та фізичних осіб: загальна характеристика.
22. Види реєстраційних дій та їх правове значення.
23. Державна реєстрація припинення юридичної особи та припинення підприємницької діяльності фізичної особи – підприємця.
24. Поняття та види господарських товариств.
25. Акціонерне товариство: установчі документи, порядок управління та відповідальність учасників.
26. Товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: установчі документи, порядок управління та відповідальність учасників.
27. Повне та командитне товариства: установчі документи, порядок управління та відповідальність учасників.
28. Поняття та різновиди державних та комунальних підприємств.
29. Поняття кооперативу та його різновиди.
30. Поняття та мета діяльності промислово-фінансових груп.
31. Правова характеристика об'єднань підприємств.

32. Поняття та загальна характеристика публічно-правових (адміністративних) засобів регулювання господарської діяльності.
33. Ліцензування господарської діяльності.
34. Патентування господарської діяльності.
35. Квотування (експорту, імпорту товарів)
36. Порядок та форми підтвердження відповідності. Сертифікація.
37. Правове регулювання ціноутворення в Україні.
38. Поняття неплатоспроможності та банкрутства.
39. Підвідомчість та підстава порушення справи про банкрутство.
40. Правовий статус арбітражного керуючого.
41. Судові процедури, які застосовуються до боржника: загальна характеристика.
42. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника, які містять план санації.
43. Ліквідаційна процедура: поняття та наслідки відкриття.
44. Мирова угода.
45. Особливості банкрутства окремих категорій суб'єктів підприємницької діяльності.
46. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.
47. Поняття та різновиди речових прав у сфері господарювання.
48. Використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності.
49. Використання природних ресурсів у сфері господарювання.
50. Цінні папери в господарській діяльності. Корпоративні права.
51. Поняття прав інтелектуальної власності.
52. Авторське право і суміжні права.
53. Патентне право.
54. Правове регулювання засобів індивідуалізації товарів і послуг.
55. Об'єкти прав інтелектуальної власності у сфері господарювання.
56. Регулювання відносин щодо використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності.
57. Поняття господарського зобов'язання.
58. Основні види господарських зобов'язань.
59. Підстави виникнення господарських зобов'язань.
60. Поняття відповідальності в господарському праві.
61. Функції відповідальності.
62. Види відповідальності: загальна характеристика.
63. Поняття досудового порядку реалізації господарсько-правової відповідальності.
64. Правове становище господарських судів.
65. Підвідомчість справ господарським судам.
66. Досудове врегулювання господарських спорів.
67. Вирішення спорів господарським судом.
68. Поняття та види господарських договорів.
69. Поняття та правові особливості підприємницького комерційного договору.
70. Господарсько-договірна правосуб'єктність сторін підприємницьких договорів. Договірні повноваження структурних підрозділів господарських організацій.
71. Форма та загальний порядок укладення господарських договорів.
72. Поняття та правові особливості попереднього договору.
73. Істотні умови господарських договорів. Визнання господарських договорів неукладеними.
74. Підстави визнання господарських договорів недійсними. Правові наслідки.
75. Поняття та особливості укладення договорів за держаним замовленням.
76. Договір лізингу: поняття, правові особливості, нормативно-правова регламентація.
77. Договір концесії: поняття, правові особливості, нормативно-правова регламентація.

78. Договір комерційної концесії (франчайзинг): поняття, правові особливості, нормативно-правова регламентація.
79. Угода про розподіл продукції: поняття, правові особливості, нормативно-правова регламентація.
80. Приватизаційні договори: поняття, правові особливості, нормативно-правова регламентація.
81. Поняття, принципи та види зовнішньоекономічної діяльності.
82. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
83. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
84. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
85. Зовнішньоекономічний договір (контракт): поняття, форма, істотні умови.
86. Правові засади захисту національного товаровиробника в сфері зовнішньоекономічної діяльності.
87. Інвестиційна діяльність як предмет правового регулювання.
88. Метод правового регулювання інвестиційної діяльності.
89. Джерела правового регулювання інвестиційної діяльності.
90. Види та форми інвестицій.
91. Правове регулювання інноваційної діяльності.
92. Типи ринків, які функціонують в умовах ринкової конкуренції.
93. Конкурентна політика та її роль у ринковій економіці України. Правові засади здійснення захисту економічної конкуренції.
94. Поняття та різновиди антиконкурентних узгоджених дій суб'єктів господарювання
95. Антиконкурентні дії органів влади та місцевого самоврядування.
96. Монопольне (домінуюче) становище суб'єктів господарювання та зловживання ним.
97. Загальна характеристика форм прояву недобросовісної конкуренції.
98. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
99. Державне регулювання діяльності природних монополій та суміжних ринків.
100. Система органів, що здійснюють захист економічної конкуренції.

Методи контролю

Поточний модульний контроль передбачає наступне - студент, відповідно до затвердженої робочої навчальної програми з дисципліни, виконує певні види навчальної роботи (відповідь на семінарських заняттях, реферат, кросворд, тестові завдання тощо), передбачені в кожному змістовному модулі, і захищає їх результати у встановлені терміни.

Оцінювання виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах за багатобальною та національною шкалою. При цьому можуть бути передбачені як заохочувальні так і "штрафні" бали (наприклад, за додержання встановлених термінів виконання різних видів навчальної роботи тощо).

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав необхідну кількість балів, встановлену для дисципліни.

Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи в межах даного модуля, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний (модульний) контроль												Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						30	100
T1	T2	T3	T4	T5	МК1	T6	T7	T8	T9	T10	МК2		
5	5	5	5	5	10	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

Базова

1. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій. / О.М.Вінни. - К.: Атіка, 2018. - 624 с.
2. Гордієнко К.Д. Юридична служба на підприємстві. Типові положення. Зразки документів. Судова практика. / К.Д. Гордієнко - К.: КНТ, 2018. - 304 с.
3. Крупка Ю. М., Гав'яз О. М. Правове регулювання некомерційної господарської діяльності: Навчальний посібник. / Ю. М. Крупка, О. М. Гав'яз - К.: Атіка, 2016. - 184 с.
4. Мандриковський М.М. Господарське законодавство: Навч. посібник. - 2-ге вид. / М.М. Мандриковський - Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2016. - 172 с.
5. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / Кол.авт.: Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін.; За заг. ред. В.К. Мамутова. - К.: ЮрінкомІнтер, 2016. - 688 с.
6. Резнікова В. В. Правове регулювання спільної господарської діяльності в Україні: Навч. посібник. / В. В. Резнікова - К.: Центр учбової літератури, 2016 - 280 с.
7. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина. - 4-те вид., перероб. і допов. - К.: ЮрінкомІнтер, 2017. - 640 с.
8. Бойко М.Д. Трудове право України. Курс лекцій: навч. посіб. / М.Д.Бойко. - К.: Олан, 2015. - 335с.
9. Гаврилук О. Сучасне втілення принципів трудового права / О. Гаврилук // Право України. - 2001. - № 9 - С. 56-58.

Допоміжна

1. Конституція України: Закон України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - 141 с.
2. Господарський кодекс України: Закон України 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. - 2003. - № 11. - 462 с.
3. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 11. - 461 с.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02 грудня 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 13-14, № 15-16, № 17. - 112 с.
5. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. // Відомості Верховної Ради УРСР від 17.12.1971 - 1971 р.
6. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01 червня 2000 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 36. - 299 с.
7. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців» від 15.05.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 31- 32. - Ст. 263.
8. Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» від 11.09.2003 р. // Офіційний вісник України. - 2003. - № 41. - Ст. 21 - 67.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". - Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.
3. Портал Ліга Закон : Законы Украины, последние новости Украины. - Режим доступу : <http://www.ligazakon.ua/>.
4. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. - Режим доступу: <http://www.legality.kiev.ua/>.